

2 TEKSTFRAGMENTEN UIT THEATERTEKST 'HOGE BOMEN'

Koen Caris

Fragment 1

[Nadat Sven zijn plan aan Leyla uit de doeken heeft gedaan: om iedereen die hij beschadigd of benadeeld heeft met zijn gedrag, een eigen straf voor hem te laten bepalen, die hij dan aan het einde van elke voorstelling publiekelijk zal ondergaan.]

(Stilte.)

LEYLA *(hoofd in handen)* Oh Sven.

SVEN En nou hoopte ik –

LEYLA Nee.

SVEN Dat jij mij de –

LEYLA Nee, nee, nee.

SVEN Mij de eer van jouw straf zou bewijzen.

(Leyla gooit een boek naar zijn hoofd.)

SVEN Ik leg het niet goed uit geloof ik.

...

Mag ik misschien even gaan zitten?

LEYLA Als je wil.

SVEN Als het mag?

(Korte stilte.)

LEYLA Als je wil.

SVEN Ik kan niet zomaar – wil je misschien zeggen dat het mag?

LEYLA *(kent hem niet meer)* Het mag.

SVEN Sorry.

(Hij loopt naar een stoel.)

LEYLA *(in een opwelling)* Niet daar.

(wijst naar een andere stoel) Dáár.

(Ze kijkt of Sven, die altijd zo eigengereid was en naar niemand luisterde, haar nu gehoorzaamt. Korte stilte, dan neemt Sven plaats in de andere stoel.)

LEYLA Hm.

Ga verder.

SVEN Er zijn nu zo veel daderverhalen, interviews, docu's, en die gaan alléén maar over die dader. 'Hoe kon híj...?' 'Hoe durft híj...?' 'Wat bewoog hém om...?' Je krijgt er gewoon buikpijn van.
Het kan niet alleen mijn verhaal worden.
Niet ik, ik, ik.
Dat is juist het hele probleem, dat eindeloze ego van mannen als ik, wij zijn niet het hele verhaal.

LEYLA Nee.

SVEN Daar moeten we iets naast zetten, en dat moet bij jullie vandaan komen. Ik moet mezelf in jullie handen leggen. Jullie keuzes, jullie behoeften, jullie heling.

LEYLA "Jullie, jullie, jullie." Ik ben niet een van jouw Jullies, hang míj dat woord niet om de nek.
Oh, Sven.
...
Wat vindt de rest? Wat vindt de rest van jouw schadeverzameling van dit plan?

SVEN Ik dacht dat het het beste zou zijn om met jou te beginnen.

LEYLA Waarom?

SVEN Waarom denk je?

(Lange stilte.)

Fragment 2

[Wanneer Leyla, ondanks haar bezwaren, toch even sterk in de verleiding komt om wél mee te gaan in Svens plan: om zijn slachtoffers ieder een eigen straf voor hem te laten bepalen, die hij tijdens zijn voorstelling publiekelijk zal ondergaan.]

LEYLA Zou ik alles mogen bedenken?

SVEN Bijna alles.

LEYLA Wat niet?

SVEN Ik ga mezelf niet dood laten maken. Ja ik zeg het maar. Ondanks alle vriendelijke verzoekjes de laatste jaren. Is wettelijk ook ingewikkeld. Qua jullie bescherming, eigenlijk vooral. Ik heb het allemaal uitgezocht. Consent heeft legale grenzen, je kan in Nederland dus geen toestemming geven om gedood te worden, of zelfs maar zwaar beschadigd.

LEYLA Dus degene die jou straft, zou gestraft kunnen worden?

SVEN In theorie.

LEYLA Fucked up.

SVEN We moeten ons aan de wet houden.

LEYLA Ja, da's fucked up.
Oké, dus niet dood.

SVEN En ik moet de speelreeks kunnen afmaken. Maar verder.
Alle touwtjes in jouw handen.

LEYLA Vernedering?

SVEN Mag.

LEYLA Pijn?

SVEN Mag.

LEYLA Verwondingen?

SVEN Liever niet in mijn gezicht.

LEYLA Liever niet of helemaal niet?

SVEN Liever niet.

(Leyla bekijkt hem van dichterbij; het is eventjes zó verleidelijk... om haar dader te straffen op een manier die háár goeddunkt. Om zijn haast lachwekkend lichte "officiële" straf goed te maken. Ze fantaseert erover, voor ze het verwerpt.)

LEYLA *(schudt haar hoofd)* Ik had niet door moeten vragen.
Het is jongetjes-denken, dit. Speelplein-gerechtigheid.

SVEN Hè? Nee júíst niet.

LEYLA Je bent Marina Abramovic niet.

SVEN *(korzelig)* Dat weet ik.

LEYLA Hoe ga je al die gerechtigheden ordenen? Wiens gerechtigheid is een première waard, en wiens slechts een try-out?

SVEN Dat weet ik nog niet, het gaat me nu om –

LEYLA Hoe gaat die voorstelling eruitzien?

SVEN Het is, kinderschoenen, maar –

LEYLA Maar je hebt een producent?

SVEN Ja. En een eindregisseur.
Allebei vrouwen.
Niet dat het daarom gaat.
Het wordt intiem en klein, kleine zaal. We promoten het als solo. Ik op het toneel die uiteenzet: waarom ik kon doen wat ik deed. Waarom dat onvergeeflijk is. Geen opsmuk, geen grote decors.

LEYLA Sven *unplugged*.

SVEN En uiteindelijk, onaangekondigd: die vergelding. Die toont dat mijn boetedoening zonder aandacht voor jullie herstel ook maar blabla is. Ik denk dat het heel krachtig kan zijn.

LEYLA Publiek weet niet wat er komt?

SVEN Nee.

LEYLA Jij wel?

SVEN Het is mijn voorstelling.
Wat?

LEYLA Niks.

SVEN Wat?

LEYLA Niks.
Is niet echt jezelf in andermans handen leggen, toch? Als jij al weet wat er komt.

SVEN *(beseft)* Je hebt gelijk. Ik moet overvallen worden.
(Hij haalt een opschrijfboekje uit zijn zak.)

SVEN *(schrijft dit op)* Dat is goed, dat is véél beter.
(Ondanks zichzelf laat Leyla zich verleiden om weer met hem mee te denken; om samen de sterkste artistieke keuze te vinden, net zoals ze vroeger altijd delen.)

LEYLA *(ondanks zichzelf denkt ze weer met hem mee)* Eigenlijk kan jij überhaupt niet weten wat mensen voor je hebben uitgekozen. Als we het even helemaal.

(Ze pakt opschrijfboekje en pen van hem over, streept zijn aantekening door en schrijft haar idee eronder.)

LEYLA “en... totale... overgave.”
(Steekt hem het boekje weer toe.)

SVEN Je hebt weer eens helemaal gelijk. Dankjewel.
...
Ik heb dit gemist. Samen denken.
(ziet aan haar) Jij ook.

LEYLA Fak jou.